

Literatūra
un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1952. G.

3. FEBRUARĪ

Nr. 5 (368)

Magnitogorskā

MAGNITOGORSKAS METALURĢISKAIS KOMBINATS

Kombinata direktoram biedram BORISOVAM

Kombinata galvenajam inženierim biedram VORONOVAM

VK(b)P CK partorgam biedram SVETLOVAM

Rūpnīcas komitejas priekšsēdētājam biedram PLISKANOSAM

VLKJS CK komjaunatnes organizatoram biedram PANKOVAM

Sveicu un apsveicu Magnitogorskas metalurģiskā kombinata un tresta «Magnitostroj» strādniekus, strādnieces, inženierus, tehniķus un kalpotājus divdesmitajā gadadienā, kopš nodots ekspluatācijā kombinats — mūsu zemes varenā metalurģiskā bāze.

Magnitogorskā, kā uzticīgi mūsu Dzimtenes dēli un meitas, visus gadus godīgi un pašizliecīgi strādāja, lai radītu kombinata ražošanas jaudas, sekmīgi apguva jauno tehniku, nepārtraukti palielināja metāla ražošanu un godam izpildīja Partijas un Valdības izvirzītos uzdevumus, nodrošinot mūsu zemi ar metālu.

No visas sirds novēlu Jums, biedri, jaunus panākumus Jūsu darbā.

J. STAĻINS

No Mongolijas Tautas Revolucionārās Partijas Centralās Komitejas, Mongolijas Tautas Republikas Lielā Tautas Hurala Prezidija un Ministru Padomes

Mongolijas Tautas Revolucionārās Partijas Centralā Komiteja, MTR Lielā Tautas Hurala Prezidijs un Ministru Padome dziļās sērās ziņo Partijai un visiem mūsu zemes darbaļaudim, ka 1952. gada 26. janvārī pulksten 18.50 pēc ilgstošas un grūtas slimības (nieru vēzis) Maskavā miris dārgais un mīļotais mūsu partijas un visas mongoļu tautas organizētājs un vadonis, Mongolijas Tautas Revolucionārās Partijas Centralās Komitejas Politbiroja loceklis, Mongolijas Tautas Republikas Premjerministrs, mūsu dārgais un neaizmirstamais draugs un biedrs maršals Čoibalsans. Bez bailīgā Suhe-Batora tuva drauga un līdzgaitnieka, mūsu partijas un valsts dibinātāja un vadītāja, mūsu tautas mīļotā vadoņa — biedra Čoibalsana nāve ir smags zaudējums visai mūsu partijai un mūsu tautai.

Biedrs Čoibalsans atdeva visu savu dzīvi tautas revolūcijai un mūsu zemes uzplaukumam, ar viņa vārdu saistīta visa mūsu partijas un uz socialisma soļojošās valsts vēsture.

Mēs dziļās sērās noliecām galvas, godinot mūsu dārgā Čoibalsana gaišo piemiņu, godinot dedzīgo revolucionāru, nenogurstošo cīnītāju par darbaļu laimi, par mieru, demokrātiju un socialismu, nenogurstošo cīnītāju par tautu draudzību un mūsu tautas draudzību ar Lielo Padomju Savienību.

Mūsu mīļotā un dārgā vadoņa biedra Čoibalsana visa skaistā dzīve būs gaišs piemērs visiem partijas biedriem un mūsu zemes darbaļaudim cīņā par socialismu.

MONGOLIJAS TAUTAS REVOLUCIONARĀS PARTIJAS CENTRĀLĀ KOMITEJA
MONGOLIJAS TAUTAS REPUBLIKAS LIELĀ TAUTAS HURALA PREZIDIJS
MONGOLIJAS TAUTAS REPUBLIKAS MINISTRU PADOME

No PSR Savienības Ministru Padomes un Vissavienības Komunistiskās (bolševiku) partijas Centralās Komitejas

PSR Savienības Ministru Padome un Vissavienības Komunistiskās (bolševiku) partijas Centralā Komiteja dziļās sērās ziņo, ka 26. janvārī pulksten 18.50 pēc ilgas un grūtas slimības (nieru vēzis) Kremļa slimnīcā

Moskavā miris mongoļu tautas vadonis, Mongolijas Tautas Republikas Premjerministrs, Mongolijas Tautas Revolucionārās Partijas Politbiroja loceklis, uzticīgais Padomju Savienības draugs maršals Čoibalsans.

PSR SAVIENĪBAS MINISTRU PADOME
VISSAVIENĪBAS KOMUNISTISKĀS (BOLŠEVIKU) PARTIJAS CENTRĀLĀ KOMITEJA

Maskava izvadījusi maršalu Čoibalsanu pēdējā gaitā

Mūsu zemes darbaļaudis kopā ar mongoļu tautu dziļi skumst par mongoļu tautas slavenā vadoņa, nenogurstoša Mongolijas tautas demokrātiskās valsts cēlāja, Padomju Savienības uzticamā drauga maršala Čoibalsana nāvi.

Gar maršala Čoibalsana šķirstu Arod biedrību nama Kolonu zālē defileja vairāk nekā simts tūkstoši padomju galvaspilsētas iedzīvotāju — uzņēmumu strādnieku un inženier-technisko darbinieku, ministriju kalpotāju, zinātnes, literatūras un mākslas darbinieku, mācību iestāžu studentu un mācību spēku, Padomju Armijas un Jūras Kara Flotes karavīru.

Padomju Savienības tautas labi pazina un mīlēja maršalu Čoibalsanu.

Pavadīt pēdējā gaitā mongoļu tautas izcilo vadoni un Padomju Savienības uzticīgo draugu ieradusies

PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētāja Vietnieks N. Bulgāņins, PSR Savienības Ministru Padomes Priekšsēdētāja Vietnieks V. Mališevs, PSR Savienības Ārlietu Ministrs A. Višinskis, PSR Savienības Kara Ministrs, Padomju Savienības Maršals A. Vasiļevskis, Satiksmes ceļu Ministrs B. Beščevs, PSRS Ārējās tirdzniecības Ministrs P. Kumikins, PSRS Veselības aizsardzības Ministra Vietnieks A. Šabanovs, Padomju Savienības maršali V. Sokolovskis, L. Govorovs, ģenerālpulkvedis P. Artemjevs, ģenerālpulkvedis F. Kuzņecovs, vairāku Maskavā akreditēto vēstniecību un misiju vadītāji un darbinieki.

Pēdējie atvadīšanās mirkļi. Pulksten 8 rītā. Sēru vilciens lēni uzsāk tālo braucienu. Pavadītāju sejas redzamas dziļās skumjas.

Padomju Savienības tautas saglabās mūžos gaišo piemiņu par izcilo

mongoļu tautas vadoni, mūsu lielās Dzimtenes uzticamo draugu biedru Čoibalsanu.

Lai piedalītos maršala Čoibalsana apbedīšanā, sēru vilcienā uz Mongolijas Tautas Republikas galvaspilsētu Ulanbatoru izbrauca PSRS valdības delegācija, kurā ietilpst PSRS Augstākās Padomes Prezidija Priekšsēdētāja Vietnieks M. Tarasovs, Padomju Savienības Maršals S. Budjonnijs, Maskavas pilsētas darbaļu deputātu padomes izpilddarbinieks sekretars P. Leonovs, Burjatu-Mongolijas APSR Ministru Padomes Priekšsēdētājs D. Cirenpilons un PSRS Ārlietu ministrijas atbildīgs darbinieks J. Prichodovs.

Valdības delegācijas sastāvā ietilpst arī PSRS Ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Mongolijas Tautas Republikā G. Ivannikovs, kas pašlaik atrodas Ulanbatorā.

Mierīga, tautas laimei veltīta darba rosmē dun visa mūsu neapmierami plašā socialistiskā Dzimtene. Urala metalists, Donbasa ogļračis, Altaja kviešu druviniekis, Baltijas zvejnieks, visi padomju zemes strādnieki, zemnieki un inteliģenti, vīrieši un sievietes, dienu no dienas apzinīgi pildīdami savu pienākumu, veido materialo un kultūras bāzi komunismam. Ikviens īsts padomju cilvēks šodien ir vēsturisku notikumu kardinātājs, gadu tūkstošiem ilgā civilizācijas attīstības gaitās vēl nebijušu pārvērtību līdzradītājs. Viņš, vien, kārsais padomju cilvēks, patš pirmais pasaulē droši paceltu galvu, sava spēka apziņas un entuziasma pilnu sirdi soļo uz komunismu. Šai cildenajā ceļā viņu vada lielais Staļins, Lēpina-Staļina gudrā partija.

Katra jauna diena ir pārliecinošs apliecinājums, ka komunisms padomju zemē jau kļuvis par tuvas nākotnes mērķi. Lai ielūkojamies jebkurā mūsu dzīves nozarē, — visur mēs redzam vienu un to pašu ainu: padomju cilvēka socialistiskā šodienā pāraug komunistiskajā rītdienā.

Lūk, pirms dažām dienām, daļi savilgtoti, lasījām PSRS Ministru Padomes Centralās statistiskās pārvaldes ziņojumu par PSRS tautas saimniecības attīstības valsts plāna izpildes rezultātiem 1951. gadā. Lieliskas darba uzvaras, komunistiskās celtniecības patoss atbalso no ziņojuma lietiskajām rindām. 1951. gada ražošanas plānu produkcijas kopvērtībā padomju zemes rūpniecība izpildījusi par 103.5 procentiem, līdz ar to par 16 procentiem pārsniedzama rūpniecības kopprodukciju 1950. gadā. Lielus panākumus guvuši socialistiskā lauksaimniecība. Kaut gan pastāvēja nelabvēlīgi laika apstākļi Pievolgas, Rietumsibīrijas, Kazachijas un dažos citos rajonos, pēra graudu kopražā sasniegta 7 miljardus 400 miljonus puķu. Galveno pārtikas kultūru — kviešu un rudzu — raža bija augstāka nekā 1950. gadā. Tikpat ievērojamas sekmes gūtas visās citās tautas saimniecības un kultūras nozarēs — transportā, celtniecībā, tirdzniecībā, izglītībā, kultūras un veselības aizsardzības iestādēs, tīkla paplašināšanā, iedzīvotāju materialās labklājības celšanā. Mūsu zemē nav tādas darba jomas, kur padomju cilvēki nebūtu guvuši arvien jaunus panākumus, pārsniedzot iepriekšējo gadu līmeni. Nemīlīga augšupeja ir pati raksturīgākā padomju dzīves iezīme. To spilgti jo pierāda Centralās statistiskās pārvaldes ziņojums. Tāpat kā ikviens padomju cilvēks, dziļi gandarījumu, šo ziņojumu lasot, izjuta arī mūsu republikas darbaļaudis, jo Padomju Latvija godam veikusi savus uzdevumus lielā plāna izpildē: republikas rūpniecība gada plānu izpildījusi par 107 procentiem, pirms termiņa ar valsti norēķinājusies mūsu lauksaimniecība.

Kas tad ir tās jaunās, mūsu šodienas īstenībai raksturīgās iezīmes, kas palīdzējušas kardināt lielās darba uzvaras?

Lai apstājamies, piemēram, pie vienas svarīgas īpatnības, kas padomju zemes ekonomikas un kultūras panākumus pagājušajā gadā izpaudusies sevišķi spilgti un pārliecinoši. Mūsu rūpniecība, lauksaimniecība, transports un celtniecība saņem arvien vairāk vismodernākās tehnikas, produkcijas daudzuma un kvalitātes celšanā arvien lielāka loma ir masu iniciatīvai, ierosmi, arvien jūtāmākus rezultātus dod ikviena darba darītāja apzinīgā, radošā pieeja darbam, dziļā ieinteresētība darba uzlabošanā, personisko un sabiedrisko interešu kopība. Gigantiskie veikumi, ar kuriem pagājušajā gadā kļuvis bagātāka mūsu dzimnā Dzimtene, ir katra atsevišķa padomju cilvēka un visas padomju tautas jaunrades rezultāts. Padomju mašīnbūvniecība pagājušajā gadā devusi ap 500 jaunu, ļoti svarīgu mašīnu un mehānismu marku, kas nodrošina nemīlīgu tehnisko progresu visās ražošanas nozarēs. Realizēti ap 700.000 izgudrojumi un tehniskie uzlabojumi, ko iesnieguši strādnieki un inženier-techniskie darbinieki. Tas viss bijis milzīgs ieguldījums to lielo darba uzvaru kardināšanā, ar kurām tik pamatoti lepojas katrs padomju cilvēks.

Glūži tāda pati aina vērojama lauksaimniecībā. Līdztekus tiem 37 tūkstošiem traktoru, 53 tūkstošiem labības novācamo kombainu un 2 miljoniem citu lauksaimniecības mašīnu, ko pēra saņēma socialistiskie lauki, padomju zemkopju un lopkopju darba rezultāts lielā mērā cēla arī mūsu agrozinātņu jaunāko atklājumu masveidīga apgušana ikvienā kolehozā un padomju saimniecībā, mūsu mičuriniešu neatlaidīgie meklējumi un pētījumi.

Darbs padomju zemē arvien vairāk kļūst par jaunradi. Tieši šai faktā viskaidrāk jūtam komunistiskās rītdienas elpu. Tieši šis fakts ir visdrošākā kila, ka mūsu ceļš arvien ies tikai augšup, ka mūsu sekmes būs arvien lielākas.

Jau tās nedaudzās dienas, kas pagājušas kopš Centralās statistiskās pārvaldes ziņojuma publicēšanas, iepriecinājušas padomju tautu ar jaunām vēstures un padomju zemes varenās metalurģiskās bāzes — Magnitogorskas metalurģiskā kombinata divdesmito gadadienu šā rūpniecības giganta strādnieku, inženier-technisko darbinieku un kalpotāju lielos nopelnus Dzimtenes priekšā savā apsveikumā augstu novērtējis padomju industrijas radītājs Josifs Visarionovičs Staļins. 30. janvārī Maskavā nodota ekspluatācijā viena no krāšņākajām Staļina laikmeta celtnēm — Maskavas metropolitēna Lielā loka jaunā līnija, kuras projekta izstrādē tieši piedalījies biedrs Staļins. Šis līnijas celtniecības apbrīnojami uzskatāmi pierādījušies padomju sabiedrībai raksturīgā visas tautas, visdažādāko darba nozaru līdzdalība svarīgāko uzdevumu atrisināšanā. Savus labākos sniegumus tie ieguldījuši padomju metalurģi, mašīnbūvētāji, elektrotehniķi, būvzinātnieki, arhitekti, mākslinieki un daudzu citu daudzu citu nozaru speciālisti. Slavenais, divreiz ar ordeni apbalvotais metropolitēna celtnieku kolektīvs jaunās līnijas būvdarbos parādījis ne tikai neizsīkstošo enerģiju, lielisku savas lietas meistarību, bet arī iniciatīvu, ierosmi, radošu izdomu. Tikai tāpēc šo līniju bija iespējams izbūvēt tik ātros tempos un tikai tāpēc tā varēja tālu pārspēt visu, ko līdz šim pazīst pasaulē un mūsu pašu Tēvzemes metropolitēnas prakse.

Katra ziņa par Padomju Savienības darba uzvarām tālu atbalsojas visā pasaulē. Mūsu draugi — tautas demokrātijas valstu darbaļaudis, strādnieki, zemnieki un progresīvā inteliģence kapitalistiskajā pasaulē, vārdu sakot, visi godīgi cilvēki, miera un brīvības cīnītāji ikvienu vēsti par padomju lauzu panākumiem uzņem ar prieku, gandarījumu un cerībām. Lūk, ungaru avīze «Szabad Nep» PSRS Ministru Padomes Centralās statistiskās pārvaldes ziņojumam veltītajā levdā «Padomju tautas — komunisma cēlājs — lielā uzvara» rakstā: «Padomju Savienības industriālā varenība lielāka nekā jebkad agrāk. Šis industriālās varenības radītājs — miljonu padomju lauzu varonīgais darbs ir dziļais padomju tautas ieguldījums visas pasaules miera aizstāvēšanā un nostiprināšanā. Padomju Savienība — Staļina zeme, topošā komunisma zeme — ir vissīnīgākais miera un tautu drošības balsts.» Visi labas gribas cilvēki, visa simtiem miljonu lielā miera cīnītāju nometne mūsu lieliskajos sasniegumos pamatoti gaska miera un demokrātijas triumfu.

Glūži citādi padomju zemes panākumus uzņem mūsu ienaidnieki — iedziņvošanās un varas kāres apmātie imperiālisti, kara kurinātāji. Katra ziņa par mūsu darba uzvarām tur izauc zveriskus naida uzliesmojumus, jaunus neēdīgus, pret Padomju Savienību vērstus, apmelojumu plūdus. Ko gan citu la: dara šie iznīcītāji nolemtie? Arī viņiem acīm redzot ir skaidrs, ka katru tonnu tēraudu, katrs puķis kviešu, katrs metrs drūnas, katra laba grāmata un «kanģa dziesma, ko savai tautai dod padomju cilvēks, ir bargs un neatvairāms trieciens, kas jāuc un dragā kara kurinātāju asinainos plānus.

Savas socialistiskās Dzimtenes varenības vārdā, komunisma uzvaras un miera nosargāšanas vārdā padomju tautu vēl vairāk kāpinās sava varonīgā darba tempus, vēl vairāk liks lietā savu neizmēlamo radošo enerģiju. Ikvienu uzdevumu atrisināšanu padomju zemē nodrošina visplašāko tautas masu radošā līdzdalība, apzinīga, dziļi patriotiska pieeja. Ikvienu uzdevumu atrisināšanu pie mums nodrošina Lēpina-Staļina partijas tālredzīgā vadība. Tas ir mūsu spēks. Un tā ir kila mūsu lietas — komunisma un miera lietas — uzvarai.

PSRS Augstākās Padomes Prezidija DEKRETS

par PSRS Augstākās Padomes sasaukšanu

PSRS Augstākās Padomes Prezidijs nolēmj:

Sasaukt Padomju Socialistisko Republiku Savienības Augstākās Padomes trešo sesiju 1952. gada 5. martā Maskavā.

PSRS Augstākās Padomes Prezidija Priekšsēdētājs N. ŠVERŅIKS

PSRS Augstākās Padomes Prezidija Sekretars A. GORKINS

Moskavā, Kremī
1952. gada 31. janvārī

Tuvāk dzīvei, tuvāk šodienai

VIZBULIS BĒRCE

Pārdomājot aizgājušā 1951. gada latviešu padomju prozas rezultātus, nāk prātā kāda saruna. «Nu, — teica mans sarunas biedrs, — ja latviešu rakstnieki gadā dod kādus 2—3 romānus un turklāt vēl kādu stāstu krājumu, tad jau ar to pietiek. Ar tādu prozas ražu mēs varam apmierināties.»

Var būt, ka tāda pieticība piemīt arī vienam otram citam literālam. Tāpēc jo vairāk gribas šodien teikt — nē, nē, tāda raža mūs nekādi nevar apmierināt. Ne literāts, ne — un tas pats galvenais — lasītājs, kuri pamatoti prasa no rakstniekiem lielāku aktivitāti. Bolševiku partijas Centrālā Komiteja savos vēsturiskajos lēmumos par ideoloģijas jautājumiem aicināja visus kultūras frontes darbiniekus radīt arvien vairāk un vairāk augsti idejisku un māksliniecisku darbu, tādējādi nodrošinot garīgās kultūras pārpilnību. Šis partijas norādījums allaž jāievēro.

Padomju tauta, lielā Stalīna ideju iedvesmota, veic grandiozus darbus rūpnīcās un socialistiskajos laukos, pārvērs dabu, būvē dzīvas komunisma celtnes. Tāpat kā tagad stepēs iesakņojas un sāk jau šalki ledstūlīšu mežu joslas, tā jāzēl mūsu literatūrā, katru gadu dodot jaunus, spēcīgus dzinumus. 1951. gada padomju literatūrā izņemot ar faktiem, kas liecina par bolševiku partijas nepārkārtām rūpēm attīstīt tālāk šo kultūras nozari. «Pravda» raksti («Pret ideoloģiskiem izkropļojumiem literatūrā», «Pret antipatriotisko uzskatu recidīviem» un pret schematismu) mobilizēja literātu spēkus svarīgu kļūdu izskaušanai. Šajos rakstos atbalsojās tautas prasība — vēl augstāk celst literāro darbu idejisko un māksliniecisko līmeni. Vadoties no partijas norādījumiem, valodniecības jautājumiem veltīto biedra Stalīna ģenlalo darbu ierosmē padomju tautu rakstnieki pērn devuši virkni nozīmīgu prozas grāmatu.

Pagājušā gada prozā raksturīgās divas attīstības līnijas. Visspīdīgā padomju rakstnieku jau daudz nopietnāk pievērsušies strādnieku šķiras dzīves attēlojumiem. Gada sākumā tika publicēts Borisa Gorbatova romāns «Donbass» I sējums, pēc tam žurnālos parādījās vēl virkne darbu, veltītu šai tēmai. A. Aeronovskis un V. Galaktionovs savā dokumentālajā stāstā «Lielās celtnes rīt» jau pievērsušies komunisma dižceltnē būvdarbu procesam. Komunisma celtnē veltīti arī A. Beka stāsts «Jaunais profils», Blakus šai strādniecības dzīves celtniecības tēmai, arī prozā arvien plašāk notēlojās tautu cīņa par mieru. Parādījusies virkne darbu, kas atmasko amerikāņu un angļu imperialistus, raksturo darbaļaužu pieaugošo pretkara kustību. Te minami R. Kima stāsts «Sundona atstātā burtiņa», O. Maļceva romāns «Dienvideiļais traģēdijā», D. Jeremina romāns «Negaisis pār Romu», I. Erenburza jaunais romāns «Devītais vilnis». Tā mēs redzam, ka padomju literatūra iet plašumā, ietverdamā savā redzes lokā jaunas, aktuālas dzīves problēmas. Līdztekus tam 1951. gads iezīmējās ar vēl lielāku cīņu par māksliniecisko meistartību. Gada beigās nāca klajā A. Fadejeva romāns «Jaunā gvarde», pārstrādāts un papildināts izdevums, kurā spīgti izpaudās partijas principālās kritikas lielā nozīme.

Ko tad runājam par 1951. gadu, varam konstatēt latviešu padomju prozas laukā? Kā latviešu padomju proza ietur kopš šī ar visas padomju tautu literatūras attīstību?

Visspīdīgā, ka notiekis solis uz priekšu, te jāatzīmē darbi, kas veltīti strādnieku šķiras dzīves attēlojumam. Latviešu padomju literatūras ceļmauzis Andrejs Upīts arī šoreiz viens no pirmajiem droši ķēries pie atbildīgās tēmas. Savā monumentālajā romānā «Plaša mākonos» viņš uz plešas laikmeta gīnava fona parādījis strādnieku revolucionārās kustības sākumus Latvijā XIX gs. 90. gados. Pirmo reizi latviešu literatūrā romāna centrā notājusies strādnieku šķiras pārstāvis, vēl vairāk — visa strādniecība, pārdēta tās augšana un attīstība nepārtrauktā revolucionārā spēku kāpinājumā. Tas ir ievērojams notikums mūsu literatūrā un noteikti jāpārkaita pie tās nozīmīgākajiem sasniegumiem. Šis romāns pareizi notēlo Latvijas darba tautas revolucionāro cīņu vēstures svarīgu posmu, liek stipru pamatu literatūrai par Latvijas strādniecības lomu atbrīvošanās cīņās, kuras vadīja bolševiku partija.

Vairākos prozas darbos republikas rakstnieki pievērsušies strādnieku dzīves šodienai. Šie darbi nav bez trūkumiem. Tā piemēram, J. Granta rakstā, kas nesen publicēts «Literatūras un Mākslas» sērijā, pamatoti aizrādīts uz M. Bendrupes stāsta «Viena lapa puse» nopietnām nepilnībām. Patešam, Bendrupes stāstā daudz kas samākslots, tāls no dzīves īstenības. Arī talantīgā prozaiķa E. Vilka stāsts «Iesākums» vēl nevar lasītājus apmierināt. Stāsts piesaista uzmanību ar savu realistisko tēlojumu, ar prasmi skopos vilcienos parādīt dzīves atsevišķas ainas, atsevišķus cilvēkus, viņu attiecības. Bet tajā pietiekami spīgti nejutām socialistiskās celtniecības patosu, nejutām padomju cilvēku — dzīves pārveido-

tāju — idejisko spēku. Taisni pretēji — stāstā uzkrīt celtniecības darbu organizēšanas grūtību neizprātnes noskaņa, tā varonī stāsta no vienas lapa puses otrā, it kā neapzinādāmie savu uztovumu mērķus un jēgu. Tādējādi stāsts rada nepareizu ieskatu par mūsu celtnieku dzīves ikdienu. Manuprāt šis darbs uzrakstīts tālanti un ir interesants. Tāpēc autoram jo vairāk no svara pie stāsta vēl pašrādāt, lai dotu lasītājam pilnvērtīgu darbu, kas pareizi, spīgti mākslas tēlos atklāj padomju dzīves īstenību. Šajā sakarībā kritiķi, vēl jāanalizē arī mans romāns «Rīdiena sākusies šodien».

Blakus pozitīvajam faktam, ka mūsu rakstnieku darbos sāk atspoguļoties strādnieku šķiras pagātnē un tagadnē, jāmin kāds cits, kas jau rada nopietnas bažas. Proti — kaut gan ir parādījusies daži darbi, veltīti šodienas dzīvei, tomēr pārsvarā mūsu literatūras bilancē pašlaik gūst pagātnē veltīti romāni un stāsti. Ja tiem vēl klāt piešķallām mūsu prozaiķu lecerētos darbus, tad šīs bažas, pat vairāk — neapmierinātība, pastiprinās. Izrādās, ka pašlaik gandrīz vai visi republikas redzamākie prozaiķi savos darbos risina tuvakas vai attālākas pagātnes tēmas. Protams, gluži aplami būtu prasīt, lai rakstnieki nepievērstas šim tēmai. Gluži otrādi — tautas, darbaļaužu nostāstā gada pārveidēšana no šodienas viedokļa, atskats pagātnē no mūsdienu sasniegumu augstumiem — vajadzīgs un nozīmīgs uzdevums. Dažkārt darbs, kas atsta par pagātni, atsegdams tās īstenību, kļūst ļoti laikmēģis un aktuāls. Piemērs tam redzam arī pagājušā gada literatūrā: A. Upīša «Plaša mākonos», Annas Sakses «Dzirksteles nakts».

A. Sakses romāna pirmā daļa, manuprāt, spīgti parāda, cik aktuāla tēda grāmata, kas pārvērtē, no jauna, latī gaismā atsedz pagātnes notikumus. To lasot, no šodienas viedokļa ielūkojamies buržuāziskās Latvijas dzīvē izstāģājam buržuāziskās pseidozinātnes tūmās labirintus, izšķojām «demokrātisko» vēlēšanu mehānismam. Rakstniecē bez žēlastības atmasko visus šos «profesorus» Maurus, to šķietamo «neatkarību», parāda virkni daudzu politiku — korporējus, menševikus, reliģisko kultu pārstāvjus. Annas Sakses darbs ir vērstā pret buržuāziskajiem nacionālistiem, pret viņu tautai naidīgo ideoloģiju. Tāpēc šis romāns ir nozīmīgs ierocis šodienas cīņās. Galvenais A. Sakses romānā, kas arī nosaka tā vērtību, ir tieši šīs atmaskošanas moments. Proti, lai šī atmaskošana būtu pilnīga, pretim reakcijas spēkiem autori otrajā romāna daļā jāizvirza un pilnasinīgi jānotēlo galvenais revolucionārais spēks — strādniecība — ar tās avangardu — komunistisko partiju — priekšgalā. Šī prasība ir dibināta, jo, visā pilnībā parādot reālus vēstures pārveidotājus spēkus, vēl graujosāka kļūs kritika, kas vērsta pret reakcijas pārstāvjem.

Bet atgriezīsimies pie aizsāktā domu pavadēna. Tātad, kā to rāda A. Upīša «Plaša mākonos» un A. Sakses «Dzirksteles nakts», arī pagātnes tēma, pareizi traktēta, mūsu literatūrā nepieciešama. Tomēr pārsvarā, un ne tikai pārsvarā, bet kā galvenajai latviešu padomju literatūras attīstībā jābūt šodienas aktuālai tematikai. Viena no padomju literatūras īpatnībām, kas izriet no socialistiskā realisma metodes, ir tā, ka padomju literatūra nepieļauj atsevišķu dzīvi, bet ir arī dzīves pārveidotājs spēks. Padomju rakstnieku darbi ietekmē dzīvi (S. Babajevska romāni, A. Ažajeva «Tālu no Maskavas», A. Sakses «Pret kalnu», kas palīdzēja dzimt ne vienam vien kolchozā). Ne velti mūsu republikā ir kolhozi, kuriem vārdi doti pēc literāro darbu nosaukumiem: «Zaļā zeme», «Pret kalnu». Tas ir spīgti apliecinājums tam, ka padomju literatūra patiešām ir visietekmīgākā literatūra pasaulē.

Lai veiktu šo savu dzīves pārveidotājas lomu, lai būtu aktīvs spēks komunisma celtniecības darbā, literatūrai tad arī visspīdīgā jāpievēršas šodienas notikumiem, pilnasinīgi, daudzpusīgi jāpārāda mūsu padomju dzīve un tās varoņi.

Kādi tad ir iemesli tam, ka latviešu padomju prozaiķi nav vēl pietiekāci pievērsušies tagadnē, ka šī tematika nav vēl kļuvusi par galveno, noteicošo viņu daliradē?

Pamatiemesis ir viens — nepietiekama dzīves pazīšana. Tādēļ rodas tieksme pievērsties pagātnē, kuras attēlošanai galveno materiālu dod rakstnieka personīgi pieredze.

Par to, ka rakstnieki nepazīst dzīvi, pēdējā laikā jau ir runāts un rakstīts atliku likām. Un tomēr — šim jautājumam jāpievēršas vēlreiz. Te man gribētos minēt kādu savdabīgu parādību, kurā izpaūzās šī pati dzīves nezināšana. Proti — ir mums rakstnieki, kuri kādreiz, pirms dažiem gadiem, nopietni studēja dzīvi, pētīja kādu tās svarīgu nozari — biežāk tā bija tieši lauksaimniecības nozare. Uz šo pētījumu pamatiem izveidojās svaigi

literāri darbi. Bet pēc tam viens otrs no rakstniekiem nolēma, ka ar šim studijām pietiek. Savus nākošos literāros darbus — stāstus, lugas — viņi radīja jau vecā materiāla inerēc, konstruējot kā tēlus, tā arī situācijas. Te meklējams viens no A. Grigula lugas «Kramā ir uguns» neveiksmju iemesliem. Zināma vecā materiāla inerēc jūtama arī M. Bendrupes stāstā «Viena lapa puse». Kā zināms, rakstniecē šo savu darbu vairākkārt pārstrādājis. Bet, kamēr rītēja šī pārstrādāšana, notikumi, kuri bija ierosinājuši autori, arvien vairāk un vairāk attālinājās. Jaunus materiālus stāstam rakstniecē nemeklēja, palaižoties uz to, ka kādreiz viņa ar šo materiālu taču jau iepazīsinies. Un rezultātā — neveiksme. Te derētu atgādināt, ka A. Fadejevs, pārstrādājot «Jauno Gvardi», savam uzdevumam pieģāja citādi — no jauna iedziļinājās materiālā, apzināja jaunus faktus. Tā rezultātā A. Fadejevs par vienu no galvenajiem savā romānā izvirzīja komunistu Luļkova tēlu, kas romāna pirmajā variantā figurēja kā epizodisks personažs. Divējādas pieejas un — divējādi rezultāti: Fadejeva darbs, kā to atzīmēja centrālā prese, ir ievērojams, jauns autora un padomju literatūras sasniegums.

Nesen notikušajā LK(b)P XI kongresā biedrs A. Peļše, iztirzādams dažus literatūras attīstības jautājumus, pamatoti aizrādīja, ka dzīves nepazīšana ir par iemeslu arī nopietnām ideoloģiskām kļūdām, kuras pieļāduši mūsu rakstnieki. 1951. gada «Cīņā» publicētajā recenzijā jau atsegtas kļūdas, kuras redzamās Vīla Lāča romānā «Uz jauno krastu». Pamats šīm kļūdām, kā uz to aizrādīja no LK(b)P XI kongresa tribīnes, arī meklējams nepietiekamā dzīves pazīšanā. Rakstnieks V. Lācis, lecerot savu darbu, vadiļies no laba nolūka — parādīt mākslinieciskos tēlos Latvijas zemniecības pāreju no kapitalistiskās lauksaimniecības uz socialistiskās lauksaimniecības ceļu. Šī tēma pareizi izteikta arī romāna virsrakstā — «Uz jauno krastu». Turpretim samākslota galvenā sižeta līnija šajā romānā, kas neatbilst dzīves tipiskām parādībām, nevis atklāj un izvērs pāsmā romāna tēmu, bet gan, gluži otrādi — aizved prom no tās, aizēno to, un gala rezultātā noved pie nopietnas kļūdas.

Var teikt, ka dzīves nepazīšana iezīmējās par latviešu padomju literatūras, pagājušā gada prozas neveiksmju galveno cēloni. Tāpēc jo vairāk uzmanības jāvelti tieši jautājumam par dzīves pēģšanu, studijām. Lai šajā virzienā panāktu lūzumu, Rakstnieku savienības radošām sekcijām, valdei un sekretariatam ir aktīvāk jāiesaucas rakstnieku darbā, jāmeģina leivirzīt viņu intereses pareizā plāksnē, lai viņu dalirades lielākā daļa būtu koncentrēta tieši visvairāko tēmu risināšanā.

Dzīves nepazīšana ir par pamatu arī tam, ka nevienš no republikas rakstniekiem līdz šim laikam vēl nav nopietni pievērsies dižajam komunisma celtnē, kuru būvē piedalās visa socialisma zeme. Padomju Latvijas rūpniecība arī jau devusi un turpinās dot savu ieguldījumu šajā darbā, apgādājot būvaukumus ar celtniem, ar radioaparaturu, automatiskajām telefonu centrālēm un ar citiem materiāliem. Vai rakstniekam jau šajos faktos vien nerodas pateicīga viela nozīmīgam literāram darbam? Tikai rūpīgi jāizstudē, jāpētī visi šie fakti, jāiepazīstas ar to, kā mūsu strādnieki veic attiecīgos pasūtījumus, un droši var apgalvot, ka tad rakstniekam radīsies tāds materiāls, kas jauna gaismā parādīs mūsu padomju strādniekus, viņu celākās īpašības. Šis materiāls var kļūt par pamatu interesantajām grāmatām.

Latviešu padomju prozā jāatzīmē vēl divas parādības, kas arī rada zināmu trauksmi. Proti: pārāk gausi aug mūsu prozas jaunie spēki. Gada laikā nav parādījusies nevienš kaut cik nozīmīgs jaunā autora darbs. Jaunie rakstnieki, kuri jau kļuvuši pazīstami — Lalrjōns Pūrs, Valdis Klīvers, Alberts Janšons un daži citi — attīstās pārāk lēni. Tāpēc prozas sekcijai 1952. gadā vairāk vēribas jāvelti tieši darbam ar jauniešiem prozaiķiem.

Nākošais, kas arī jāatzīmē kā negatīva parādība un kas geiviski izpaudās tieši 1951. gadā, ir šā stāsta žanra apēkums. Gada laikā nav parādījusies gandrīz vai nevienš pilnvērtīgs īsais stāsts. «Karogā» publicētie stāsti savā vairākumā — nespēģīgi, skolnietiski. Lasītāji jau pamatoti kritizējuši V. Kļivera stāsta «Personīgā lieta» samākslotību, arī tāds stāstnieks kā Z. Grīva pagājušajā gadā «Karogā» publicējis vāju stāstu «Pie robežas». Prozas sekcijā gada beigās apņēma radušos stāvokli, aicināja rakstniekus vairāk vēribas veltīt šim operatīvajam žanram. Nav šaubu, ka arī turpmāk prozas sekcijai, tāpat preseī visnotaļ jāsekmē šā stāsta attīstība, jāpanāk jauns šī žanra uzplaukums.

Pārbaudot republikas literatūras devu prozā, salīdzinot to ar dzīvi, mēs redzam, ka vajag vairāk darbu par tagadni, par šodienas tēmai. Neapmierināties ar sasniegto, nemitīgi virzīties uz priekšu — uz to aicina mūs 1951. gada darba rezultāti.

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU SAVIENĪBĀ

RS valdes sēdē apsprieda jauno autoru audzināšanas jautājumus. M. Kempe, J. Grants, J. Vanags, Z. Grīva un J. Plaudis ziņoja par pieredzi, kādu devis republikāniskais jauno autoru seminārs, kurā atklās tosošo literatūras kadru krietnākie sasniegumi un arī jūtāmākie trūkumi. Spīgtākus panākumus daliradē uzrāda jaunie dzeiņieki, lai gan teoretiskā ziņā arī viņiem vēl joprojām nepieciešama regulāra palīdzība. Neapmierinoša ir jauno prozaiķu darbs, atsevišķi autori no viņu vidus vāļi gāziet dzīvi, maz interesējas par literatūras teorijas problemām. Viņi aktīvi nepiedalās prozas sekcijas sanāksmēs, kas negatīvi ietekmē viņu daliradi. Jauno dramaturgu vienclēnu un daudzclēnu lugās risinātas aktuālas tēmas, sasniegta zināma literāra gatavība.

Par redakciju darbu ar jauniešiem autoriem ziņoja A. Balodis un M. Rudzītis. «Karogā» pagājušajā gadā publicējis 14 jauno dzeiņieku 29 dzejas darbus, 6 jauno prozaiķu sacerējumus, regulāri sarakstās ar autoriem, kas daļo republikas rajonos, uz vietas sniedz konsultācijas un dod norādījumus daliradu pārstrādāšanai un labošānai. Šajā virzienā redakcijas prasībām jābūt vēl stingrākām, tai plašākā mērā jaunie spēki jāiesaista kritika, un publicistikas laukā jāierosina jaunie autori strādāt pie konkrētām tēmām.

Vāli darbu ar jauniešiem autoriem veic «Literatūras un Mākslas» redakcija. Tā apmierinās vienīgi ar iesūtītajiem materiāliem, bet pati nedod jauniešiem literatūras kadriem tiešus uzdevumus, kas stimulētu viņu dalirades iniciatīvu.

Par jauno autoru audzināšanas uzlabošanu runāja V. Lukša, A. Sakse, Fr. Rokpeļnis, Fr. Rūmnieks, K. Kraulītis un citi. A. Sakse norādīja, ka jāpanāk lai jaunie autori vairāk un nopietnāk mācītos, vēlēms organizēt viņiem iekšējos seminārus, kuros iztirzā ne vien literatūras, bet arī politiskus un citus svarīgus jautājumus, pie tam tas jādarā regulāri.

Valde uzdeva kritikas komisijai zināt ar jauno autoru komisiju atrisināt jautājumus par teoretisku rakstu krājuma sastādāšanu, lai to varētu izdot. Nepieciešams veikt arī visus priekšdarbus, lai laistu klajā jauno autoru almanachu.

Bērnu un jaunatnes literatūras komisijā LK(b)P CK sekretārs A. Lādiņa referēja par rakstnieku uzdevumiem sarakstā ar VLK(b)P CK 7. plenuma lēmumiem. Taisa prasība, lai komjaunatnes organizācijas pievērsī vislielāko uzmanību pionieri vienībām, palīdz pedagogiskajiem kolektīviem bērnu komunistiskajā audzināšanā. Jāuzlabo pionieri organizāciju vadība, jāpūlējas par to darba saturu un formu paplašināšanu. Pionieri organizācijām jācinās par skolnieku dzīlām un stingrām zināšanām, par skolnieku apzinīgu disciplīnu. Nav pieļaujama viņu pārslogošana ar sabiedriskiem uzdevumiem.

Rakstnieku palīdzība bērnu un jaunatnes komunistiskajā audzināšanā var būt daudz lielāka nekā līdz šim.

Referente atzīmēja, ka vērtīgs ieguldījums padomju bērnu un jaunatnes literatūrā ir Arvida Grigula stāsts «Trešā brigāde», Valda Lukša poema «Uzbrukums N. pilsetai», Annas Sakses stāstu krājumi «Trīs skūņi» un «Pēdējais divnieks». Daudzi periodiskā publicētie darbi uzrāda tomēr arī ievērojamus trūkumus. Rakstnieki vēl pietiekami nepazīst pionieri organizācijas dzīvi, padomju skolu, maz nākuši saskarē ar pionieriem un skolniekiem. Komjaunatnes aktīva republikāniskā sanāksmē šai kritizētā žurnāla «Bērni» par tālā pielautājām pedagogiskām un politiskām kļūdām, par žurnāla iespīstiem šabloniskiem stāstiem. Ja anliķo dzeļas žanru, tad bērniem nav īsti saprotama P. Vilpa poema «Lielais lidojums», jo nav skaidrs, vai poemā notēlotie bērni tiešām devušies lidojumā, vai veic to savā fantāzijā. Poemā ir arī vesela rinda citu trūkumu. Veiksmīgi bērniem raksta Jūlija Vanags, bet daži viņa darbi mazāk izdevušies, piemēram, grāmata «Mazie kolchoznieki» (1949. gada izdevums). Neapmierina atsevišķas J. Grota, P. Sila, A. Vēļāna un B. Sauliņa dzeļas. Arvida Grigula stāsts «Robežsargi, divi puikas un suns» uzrakstīts viegli saprotamā, bērniem tuvē valodā, bet autors rīkojies nepareizi, atraujot savus varoņus vasaras brīvaliķā no pionieri organizācijas. Nevar piekrist arī J. Vanagam, kas savā darbā «Stāsti par Daugavju» liek zēniem-pionieriem ceļot uz Doles salu, bet celotumam liek norītēt bez skolotāja vai vecāka pionieri vadītāja līdzdalības. R. Sēlis stāstā «Pirmajā vietā» nav prātīgs kaut cik dzīlāk parādīt zveļnieku darbu un dzīvi padomju apstākļos.

Darbu ar rakstniekiem vēl pietiekami neaktivizē Latvijas Komjaunatnes Centrālā Komiteja, Izglītības ministrija, šķīķi strādājusī RS bērnu un jaunatnes literatūras sekcija. Referente ierosināja rakstniekus pievērsties tām tēmām, kas ir svarīgas jaunatnes audzināšanā, bet līdz šim vai nu pavisam

nav latviešu padomju literatūrā skarītas, vai arī apgaismojas nepietiekami. Rakstnieki vēl neko nav devuši bērniem par lielajām komunisma celtnēm. Bērni gaida grāmatas, kas stāstītu par lielajām izmaiņām latviešu tautas dzīvē padomju laikmetā, par pirmajiem kolchoziem, par pirmajiem Socialistiskā Darba Varoņiem, par brālīgo tautu palīdzību Padomju Latvijai Rakstniekiem jāpalīdz cīnīties par skolnieku sekmēm mācībās, vispusīgi jāpārāda pionieri organizācijas uzdevumi un loma jaunatnes audzināšanā. Rakstnieki nav izmantojuši pionieri iniciatīvu — Bauskas rajona pionieri ierosinājuši sniegt palīdzību dzimtajam kolchozam, kopt jaunlopus, iecavas pionieri — stādīt pie skolām Miera dārzus. Nav literatūrā attēlots, kā pionieri sarakstās ar citu republiku pionieriem, kā aug un veidojas bērnos padomju patriotisms, tautu draudzība, jūtas, bērniem jārada grāmatas par komjauniešiem-varoņiem. Jāpanāk, lai tuvākā nākotnē literatūrā ienāktu arī padomju skolotājs, vesākais pionieri vadītājs.

Debatēs runāja V. Lukša, P. Sils, Z. Grīva, vecākās pionieri vadītājas Kārkliņa un Strazdiņa, jaunatnes uzdevumu pārstāvis — b. Dubro un b. Ošina («Bērni»), b. Pēte («Pionieri»), b. Paula (Valsts izdevniecības bērnu un jaunatnes redakcija), b. Avotiņš («Padomju Latvijas Skola»), Rīgas 24. skolas vecākā pionieri vadītāja b. Strazdiņa ierosināja katram jaunatnes rakstniekam uzņemties šefību par kādu skolu, lai viņš varētu piedalīties tās dzīvē.

Krievu rakstnieku sekcija sākusī rīkot sanāksmes «Rakstnieka dalirades laboratorijās», kurās autori pastāsta par savu darbu pie atsevišķām grāmatām: par konkrētā materiāla vākšanu, prototipu studēšanu utt. Nesen sekcijas sēdē rakstnieks N. Zadorņova klausītājus iepazīstināja ar savu romānu «Vectētiņš Amurs». «Tālais novads» un «Uz kluso okeanu» tapšanu. Šie darbi cieši saistīti ar padomju Tālajiem Austrumiem. Autors pastāstīja, ka pēģījis vēsturiskos materiālus, sarunātojis ar angabala izsenajiem iedzīvotājiem, klausoties viņu savdabīgos nostāstus, viņš ieguvī vispusīgu priekšstatu par svarīgajiem agrāko laiku notikumiem, kuras buržuāziskie vēsturnieki apgaismojuši nepareizi. Sīkāk N. Zadorņovs pakāvējis arī pie savas dalirades procesa analīzes, romānu sižeta veidošanas, tēlu raksturošanas, pamēģinājis, prozā stīla jautājumiem.

Citi šīs sekcijas sēdē nolasīja un iztirzāja dzeļnieka L. Prozorovska poemu «Jaunā māja», par kuru referēja V. Alatircevs, un J. Vanags. Nemot vērā jau agrāk sekcijā dotos norādījumus, autors savas poemas saturu un stīlu ievērojamu uzlabojis. Savā darbā viņš notēlo kolchozu saimniecisko un organizatorisko nostiprināšanos Padomju Latvijā, kolchozu socialistisko celtniecību, kolchoznieku psiholoģisko pārveidošanos kolektīvā darba apstākļos. Poema saista lasītāju ar ielūgtu lirismu, tā ir solis uz priekšu autora talanta attīstībā, bet tās notikumi un tēlu izveidojumā vēl jānovērš zināms schematisms. Tādā kārtā poemu padziļinot, būs sasniegts vēl pilnkanīgāks, patiesgāks kolchozu dzīves, kolchoznieku darba atspoguļojums.

Par dažiem poeas «Jaunā māja» saturu un stīla trūkumiem kas jātrībo, pirms tā parādās atsevišķā izdevumā, vēl runāja A. Filimonovs, L. Lesnaja, J. Ratners, V. Bērce, K. Semenovskis, M. Rudzītis, G. Maksimovs, M. Skordumovs un V. Čuchlanskis.

Dramaturģijas sekcijā nolasīja un apsprieda jaunā autora J. Stankeviča lugu «Pirms tālā ceļa», kurā skarta aktuāla tēma — par padomju studentu un pedagogu radošo darbu, viņu attieksmēm augstskolā un sabiedrībā. Referenti V. Brutāne un I. Lēmanis atzina autora spējas risināt dramaturģisku konfliktu, zināmus panākumus tēlu raksturošanā, valodas raitumu dialogos. Tomēr viņa pirmajā lugā ir vēl lieli būtiski trūkumi. Darbam trūkst vadošas mērtiecības idejas. Izvirzītie jautājumi — par padomju iauņiešu pāraugšanu, par cīņu starp veco un jauno, par jauniešu savstarpējo draudzību, biedrīskumu un mīlestību — palikuši bez izsmēlošākam atbildēm. Lugas centrālās tēls — mākslas akadēmijas students Andrejs — iznācis nepārliecināts, svārstīgs savos uzskatos un rīcībā. Vīnam nākas darboties vidē, kur nav jūtama komjaunatnes ietekme. Arī konservatorijas studentes Zenijas tēls neliecina, ka autorsam pašam būtu bijuši šķaidri tie uzdevumi, kuras atrisināt viņš uztic šai jaunieci. Visu šo trūkumu dēļ lugā nav izdevies parādīt galveno — kā mācās un aug padomju jaunieši, kā viņi partijas, komjaunatnes un pedagoga vadībā gatavojas socialistiskās celtniecības darbam.

Debatēs autoram norādījumus un ierosinājumus sniedza Fr. Rokpeļnis, J. Vanags, M. Zuntners, V. Sauleskalns un citi, iesakot viņam iecerēto, svarīgo tēmatu ietvert jaunā lugā.

**IZCILAS PIANISTES UN
KOMPONISTES KONCERTi**

Dzīļu gandarījumu un prieku izjūt
 ikviens, skatot kādus, kas stāsta, kā,
 darbalaužu lūsmīgi sagaidīta, atnāk
 Padomju Armija, nesot polu tautai il-
 gsto brīvību un iespēju celt jaunu
 dzīvi.

arī otru koncertu, kas bija vēlts klasiskajai romantiskajai muzikai un kurā atskanēja Grīga, Bizē, Vagnera, Vebera un Rosīni darbus. Arī šai koncertā latviešu diriģents guva labus panākumus.

arī otru koncertu, kas bija vēlts klasiskajai romantiskajai muzikai un kurā atskanēja Grīga, Bizē, Vagnera, Vebera un Rosīni darbus. Arī šai koncertā latviešu diriģents guva labus panākumus.

Dzīļu gandarījumu un prieku izjūt
 ikviens, skatot kādru, kas stāsta, kā,
 darbalaužu lūsmīgi sagaidīta, atnāk
 Padomju Armija, nesot polu tautai il-
 gsto brīvību un iespēju celt jaunu
 dzīvi.

Starptautiskās Staļina Miera premijas laureāti

MONIKA FELTONE

Kādā 1951. gada maija rītā Maskavas lidostā Maskavas-Mukdenas lidmašīnā iekāpa septiņpadsmit pasažieri — dažāda vecuma, dažādu profesiju un dažādu tautību sievietes. Tās bija Starptautiskās sievietes demokrātiskās federācijas komisijas locekles. Vīnas devās uz Koreju noskaidrot, kādas laundarbības tur pastāvēja šajā saucamā „Apvienoto Nāciju Organizācijas armijā”. Šīs komisijas sastāvā bija Anglijas pārstāve — Monika Feltone.

Monika Feltone — leiboristu partijas biedre, Stīvnadzes pilsētas celtniecības korporācijas priekšsēd. Šajā partijā iestādāms pirms divdesmit gadiem, toreiz būdama vēl Londonas ekonomikas institūta studente, viņa vēlāk tika ievēlēta par Londonas municipalitātes locekli, lasījusi strādniekiem daudz lekciju, aktīvi piedalījies dažādās progresīvas organizācijās. Viņa ir arī „8. marta svinēšanas komitejas” biedre. 1948.—1949. g. Feltone bija kultūras darbinieku miera aizsardzības Anglijas komitejas locekle.

Ar ciešu apņemšanos ticēt vienīgi tam, ko redzēs pati savām acīm un par ko būs iespējams pārliecināties, Monika Feltone devās tālajā ceļā uz Koreju, ņemot savu vietu lidmašīnā blakus PSRS pārstāvei.

Pēc dažām dienām, 21. maijā, nakts tumsā aizsēdēja motorlaiva ar komisijas locekļiem pietāji Jaltas jūras upes krastā. Sničējo pilnā drupas bija pirmā apmetne komisijas locekļiem daudzstāvu Korejā.

Dienā, kad viņas staigāja pa sagrauto pilsētu, trīs reizes amerikāņu „lidojošo cietekšņu” uzlidojumi lika iedzīvotājiem slēpties patvērnēs. Bet visur, kur vien parādījās komisijas locekles, laudis iznāca no savām zemniecīb, pagrabiem, pievienojās viņām. Katrs gribēja pastāstīt par pārdzīvotajām šausmām.

Lūk, pie delegatēm pienāk mēte un stāsta, ka lidmašīnas lozmetēja lode nogalināja reizē viņas mēti un mazdēlu. Cita mēte, korejiešu Kim In Dena, valcā komisijas locekļiem:

— Vai varbūt starp jums ir arī amerikāņi un angļietes? Ziniet tad, ka mēs nolādām tos, kuri sēdēja lidmašīnās, ir tos, kas viņus izaudzināja, ir tos, kas viņus šurp sūtīja.

Šos vārdus dzirdējama, Monika Feltone pirmo reizi todien ierunājās. Viņa valcēja kādēļ gan korejiešu domā, ka bombardētāji bijuši angļi un amerikāņi. Monikai Feltonei parādīja lādina čaulu ar angļu marķu. Monika Feltone mierīgi pierakstīja uz lādina čaulas iespiesto firmas nosaukumu...

Nākamajā naktī viņas devās tālāk — uz Phenjanu. Viņas brauca garām daudzām pilsētām: Nansi, Čonču, Anžu, Sukhona, Sunana... Drupas, drupas...

Monika Feltone savām acīm redzēja sagrauto Phenjanu, redzēja Kim Ir Sena universitātes, skolu, slimnīcu, dzemdību nama, industriālo institūtu, teatru drupas. Viņa redzēja Marabona kalnā ap „mūžīgās slavas” tempļa drupām uzrakstus: „Vēstures dārgums! Neaiztīkt!” Phenjanieši stāstīja, kā divus tūkstošus gadu veco celtni izlauņījuši amerikāņi un pēc tam sabombardējuši. Trīsdesmit lidmašīnas ar savu posta krāvu tikmēr griezušas virs tempļa, līdz tas bijis pārvērtis drupu kaudzē. Phenjanieši stāstīja, kā iebrucēji ierīkojuši atklāto namu operas un baleta teatru. Monika Feltone savām acīm redzēja Phenjanā milzu sārta atliekas, kur iebrucēji „rietumu kultūras nesēji” dedzinājuši Valsts centralās bibliotēkas grāmatas...

22. maija naktī Phenjanā komisija sadalījās vairākās grupās, lai dotos uz dažādām Korejas malām. Monika Feltone kopā ar PSRS, Latīņu Amerikas un Kanādas pārstāvēm, Pak Den Ajas pavadībā devās uz dienvidiem. Ik soli Feltoni Korejā atklāja jaunas un jaunas iebrucēju nodarītās zvērības.

— Es gribu valcēt Anglijas pārstāvēi, kādēļ gan angļu kareivji nāca uz Koreju. — viņai valcēja kāda zemniece.

— Bet vai jūs savām acīm redzējāt, ka angļu kareivji spīdzināja mierīgos iedzīvotājus? — valcēja Feltone, un viņai atbildēja:

— Jā, redzēju! Savām acīm redzēju, ka angļu kareivji svieda no tilta upē mierīgos laudis! Ja jūs varat, glābiet savu tautu no mūsu māšu lāstiem! Jā, mēs nolādām savus mocītājus, bet mēs negribam, lai arī uz jūsu mājām kristu bumbas. Mēs gribam mieru.

— Angļu tautai ir laba un godīga sirds. Bet mēs nezinājām patiesību. Es solu jums darīt visu iespējamo lai šo patiesību pazīnotu saviem tautiešiem, — atbildēja Monika Feltone, un viņas balsis pirmo reizi iedrebējās.

Kā bargs apsūdzētājs Feltones priekšā stājās meitene, kas brīnumainā kārtā bija izglābusies no nāves. Viņa bija staro tiem simti iedzīvotājiem no viņas ciema, kuri bija nolemti nosaušanai, bet viņu tikai ievalnoja plecā ar trim lodēm. Kā apsūdzētāja Monikas Feltones priekšā stājās sieviete, kuras māsu nogalināja ar elektrisko strāvu, māte, kuras meitai izdūra ausis ar naglām, kuru kaļu dzina pa lelu uz soda vietu. Feltoni rādīja bērnus, kuru seju sakropļojusi baku sērga, ko iebrucēji izplatīja atkāpjoties. Monika Feltone redzēja sieviešu un bērnu masu kapus. Kā apsūdzētāji viņas priekšā stājās bērni, kuru mātes iebrucēji bija nogalinājuši.

Sinčona... Monikai Feltoni rāda alas, kur dzīvi sadedzināti simti cilvēku, kapus, kur aprakti simti bērnu. Viņa atkal un atkal dzird bargus apsūdzības vārdus.

— Šeit rikojās ne vien amerikāņi, te slepkavoja arī angļi... Mēs labi protam atšķirt savu slepkavu formas, Kareivjiem taču bija formas, Sakiet vai Anglijā mīl mazus bērnus? Zidainiūs, pašus mazākos, kāds bija mans dēliņš? — valcēja korejiešu, un desmitiem naida pilnu acu pārū vērās Feltonē.

Tai dienā Monika Feltone gauži radāja. Bet viņa tad arī zvērēja šo šausmīgo patiesību, visu patiesību, pazīnot savai tautai. Viņa zvērēja darīt to, nebaidoties nekādu vajāšanu.

Monika Feltone palika uzticīga pie Sinčonas bērnu kapa dotajam zvērestam. Atgriezies Anglijā, masu mitinģos dažādos Londonas rajonos, Glazgovā, Edinburgā, Nukaslā, Koventrijā un citur viņa stāstīja šo šausmīgo patiesību saviem tautiešiem. Viņa apbraukāja visus Anglijas apgabalus, Skotiju, Velsu.

Drošās, bezbailīgās miera cīnītājas atklātos vārdus nevarēja paciest Anglijas „demokrātiskie” valstsvīri. Buržuaziskā prese un parlaments sāka visādi nometnot Moniku Feltoni. Jau 9. jūnijā konservatīvais laikraksts „Daily Mail” aicināja spert izšķirošus soļus pret Feltoni. Pēc trim dienām leiboristu ministrs Daltons deva rīkojumu atlaist Feltoni no darba. Konservatīvais parlaments loceklis Teilors aizdomājās tālāk, viņš pieprasīja, lai ierosina pret Feltoni apsūdzību par dzimtenes nodevību.

Monikas Feltones „lieta” tika nodota izmeklēšanas organiem. Visas pasaules godīgie laudis cēlās aizstāvēt šo drosmīgo miera cīnītāju. Protesta vēstules un telegramas plūda no visām pasaulē malām uz Anglijas valdības adresi. Feltone saņēma no visām malām līdzjūtības un solidaritātes apliecinājumus. Anglijas valdība neiedrošinājās nodot Moniku Feltoni tiesai. Reakcija bija spiesta piekāpties.

Monika Feltone turpināja cīņu. Viņa uzrakstīja un pērn jūlijā publicēja brošūru „Ko es redzēju Korejā”. Šai brošūrā viņa raksta:

„Es ne mirkli nevarēju aizmirst to, ka mēs — Anglijas vienkāršie laudis — arī nesam smagu līdztābildību par visu, kas notiek Korejā... Mēs nevaram izvairīties no atbildības par karu, kas ir noziedzums ne vien pret korejiešu tautu, bet pret visu cilvēci...”

Tagad par izciliem nopelniem cīņā par miera saglabāšanu un stiprināšanu Monikai Feltonei piešķirta Starptautiskā Staļina Miera premija.

„Pravdas” korespondentam, sakarā ar augsto apbalvojumu, Monika Feltone izteicās:

„Es esmu neizsakāmi lepna par to, ka man piešķirta Starptautiskā Staļina premija. Tas ir pats lielākais gods, par kādu es dzīvē varēju tikai sapņot. Tas, ko es esmu darījusi, ir niecīgs ieguldījums miera lietā, ko varētu darīt katrs godīgs cilvēks... Es esmu laimīga, ka došu savu daļu cīņā par mieru. Priekšā vēl daudz darba. Es turpināšu stāstīt patiesību par Koreju... Lielais gods, kas man parādīts uzliek man lielu pienākumu, un es ceru būt šā goda cienīga, turpinot darīt visu, kas ir manas spēkos, visas pasaules miera vārdā, Anglijas un Padomju Savienības tautu draudzības un savstarpējās saprašanās nostiprināšanas vārdā. Šis man personiski liels laimīgais dienas es griežos pie Padomju Savienības tautām ar aicinājumu:

Zvērestim padarīt 1952. gadu par jaunu cerību gadu visiem vienkāršiem laudim pasaulē, pastiprināsim mūsu cīņu par mieru, par savstarpēju saprašanās un par visu mūsu cerību piepildīšanos!”

Kulturas dzīve Padomju Latoijā

KINOFIKACIJAS DARBINIEKU REPUBLIKANISKĀ APSPIEDE

30. un 31. janvārī Rīgā notika kinofikācijas darbinieku republikaniskā apspriede, kurā iztirzāja Padomju Latvijas kinofikācijas darba rezultātus 1951. gadā un nosprauda uzdevumus 1952. gadam. Referents Latvijas PSR kinematogrāfijas ministrs E. Ameriks uzvēra, ka kinofikācijas darbiniekiem savā turpmākajā darbā stingri jāievēro pamatotā kritika, ko republikas Kinematogrāfijas ministrijai izteica LK(b)P XI kongress.

Ar sava darba pieredzi apspriedes dalībniekus iepazīstināja Rīgas starprajonu kinofikācijas nodaļas vadītāja b. Maksimova, Talsu kinoteatra direktore b. Rode, kinomechaniki bb. Pūce, Nikiforovs, Šerbaks u. c.

Apspriedē piedalījās LK(b)P CK sekretars J. Kalnbērziņš, LK(b)P CK sekretars A. Pelše un Latvijas PSR Ministru Padomes priekšsēdētāja vietnieks J. Ostrovs.

SEMINARS MĀKSLINIECISKĀS PASDARBĪBAS VADĪTĀJIEM

1952. gada mākslinieciskās pasdarbības skatei jau sākuši gatavoties Jēkabpils rajona pasdarbības kolektīvi. Rajona izpildkomiteja izvirzījusi skates organizācijas komiteju, kura izstrādājusī plašu darbības plānu.

Pasākā mākslinieciskās pasdarbības skatei gatavojas 16 dramatiske pulciņi, 15 kori un 3 orķestri. 27. janvārī skates komiteja bija sarīkojusi mākslinieciskās pasdarbības kolektīvu vadītāju semināru. Republikaniskais tautas mākslas nams uz semināru bija atbūvējis kordirģēšanas un deju specialitist. Konsultāciju skatuves iekārtošanā un grimēšanā saņēma dramatisko pulciņu vadītāji.

DISKUSIJA VALODNIECĪBAS JAUTĀJUMOS

LVU Filoloģijas fakultatē šīs dienas notika diskusija par tematu „Metodoloģiskās kļūdas un trūkumi prof. Dr. J. Endzelīna Latviešu valodas gramatikā”.

Ievadreferātu lasīja Filoloģijas fakultātes Latviešu valodas katedras vadītāja v. i. A. Ozols. ZA Valodas un literatūras institūta vecākais zinātniskais līdzstrādnieks R. Grabis referēja par tematu „Prof. J. Endzelīna Latviešu valodas gramatikas vieta latviešu valodniecības vēsturē” un Latvijas Valsts pedagogiskā institūta vecākais lektors O. Vilāns — par tematu „Kļūdas un trūkumi prof. J. Endzelīna Latviešu valodas gramatikā sintakses jautājumos”. Atzīdami prof. Dr. J. Endzelīna „Latviešu valodas gramatikas” lielo lomu latviešu valodniecībā, referenti norādīja uz ļoti nopietnām, principālām kļūdām un trūkumiem, kas mazina šā zinātniskā darba vērtību.

Pēc referātiem izraisījās debātes, kurās piedalījās pārstāvi gan no ZA Valodas un literatūras institūta, gan no LVU Filoloģijas fakultātes, gan no plašās auditorijas.

JAUNS PASĀKUMS

Janvara beigās Latvijas teātra biedrība ievadīja jaunu pasākumu: lekciju-pārrunu ciklu par tematu „Rīgas teātri šodien”. Pirmais sarīkojums bija veltīts Latvijas PSR Valsts operas un baleta teatrim. Operas un baleta teātra direktors Latvijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks J. Meija nolasi referātu, kurā apgaismoja teātra sasniegumus, iepazīstināja ar kolektīva kārtējo darbu un turpmākajiem nodomiem. Debātēs vairāki runātāji izteica interesantus un vērtīgus ierosinājumus, kurus realizējot pastiprināsies teātra saskare ar plašajām darbaļaužu masām, padziļināsies tā loma tautas idejiskajā audzināšanā.

Vakara noslēgumā notika plašs koncerts, kurā piedalījās Latvijas PSR Valsts operas un baleta teātra izcilie mākslinieki.

N. GOGOĻA ATCEREI VELTĪTS KONKURSS

Sakarā ar lielā krievu rakstnieka nāves 100. gadadienu, Latvijas Padomju mākslinieku savienība kopā ar PSRS mākslas fonda republikanisko nodaļu organizē konkursu par labāku N. Gogoļa portreta un viņa stāstu „Smelis”, „Ziemsvētku nakts” un „Kā Ivans Ivanovičs saiklidojis ar Ivanu Nikiforoviču” labāko ilustrāciju radīšanu.

N. Gogoļa portretu var atveidot kā tēlniecības, tā glezniecības un grafikas darbos. Katrā tehnikā paredzētas godalgas: pirmā — 1500, otrā — 1000 rubļu. Par labākajām ilustrācijām izsniegs premijas 1200 un 800 rubļu apmērā.

Konkursam paredzēto darbu iesniegšanas termiņš — š. g. 29. februāris.

Pa Gogoļa vietām

1. MIRGORODA

Poltavas apgabalā ir četras vietas, kas uz visiem laikiem saistītas ar krievu tautas lielā rakstnieka N. V. Gogoļa vārdu.

Vienā no tām viņš piedzimis — tas ir Lielo Sorocincu miestnīš, otrā pavadījis bērnības gadus un jaunību — tā ir Janovščina, tagadējā Gogoleva, trešajā — Dikankā — bieži vien cemojies, tāpat bieži mēdzis būt ceturta — Mirgorodā, kurai viņš veltījis grāmatu.

Taisnību sakot, viņš savos darbos aprakstījis tās visas, un vietējie iedzīvotāji katrā no šīm četrām vietām dibināti un ar lepnumu uzskata sevi par Gogoļa novadniekiem.

Pievērsīsimies vispirms Mirgorodai. Gogoļa laikos tā bija netīra provinces pilsētiņa, kas ilgu gadu desmitu, līdz pat Oktobra revolūcijai, palika bez jebkādam labierīcībām, ar slaveno Gogoļa notēloto „brīnīškīgo” pelki pašā centrā. Par toreizējo kultūras līmeni nav pat ko runāt: 1916. gadā tur visā apriņķī bija pavisam tikai četras skolas.

Lai lasītājs netaunojos par sausajiem skaitļiem, kurus tūdaļ minēšu. Tagad pilsētā un rajonā ir 52 vidusskolas un pamatskolas 3 tehnikumi, 5 slimnīcas, 10 klubi, 53 stacionāras bibliotēkas, 2 muzeji un tēlcams kultūras nams. Vai aiz šiem skaitļiem neatklājas genialā rakstnieka novadnieku lielle un savilpojošie darbi un veikumi padomju laikmetā?

Pirms Oktobra revolūcijas Mirgorodas iedzīvotāju posts bija nelāgais dzeramais ūdens. Pēc ilgu ilgiem strīdiem un līdzekļu meklēšanas toreizējie pilsētas likteņu noteicēji griezās pie angļu firmas „Vinning” pārstāvniecības Čarkovā, lai tā uzņemās izurbīt artezisko aku.

Tas bija 1912. gadā. Tas skan smieklīgi, bet tomēr ir fakts, ka pirms kādiem četrdesmit gadiem Krievijas dienvidos nebija neviena vietējās, krievu firmas, kas būtu varējusi uzņemties tamlīdzīgu „sareģitu” darbu...

Un, lūk, pilnīgi negaidīti no zemes dziļiem izšāvēs spēcīga ūdens strūkļa! Tas bija dziedošais radioaktīvais ūdens, kas vienīgi padomju varas laikā pilnīgi pamatoti sagādājis pilsētai ievērojamas kūrvietais slavu.

Tagad Mirgorodā visās malās redz jaunceltņu sastatnes. Nupat uzcelta spēcīga elektrostacija — jau otra šajā pilsētā. Sogad sāks darboties putnu kombināts, kam būs svarīga nozīme visas republikas mērogā.

Tūlī pēc kara mirgorodieši atjaunoja lielās dzirnavas un galas kombinātu, ko hitleriskie okupanti bija nopostījuši. Nesen nodeva lietošanā lielisku stacijas ēku. N. V. Gogoļa nāves smiltajā gadadienā pie stacijas ēkas perona pusē novietos lielā rakstnieka krūštelu.

Agrāk pirms Lielā Tēvijas kara tur šāds krūštelis jau bija, bet fašistiskie iebrucēji to mežonīgā naidā bija iznīcinājuši.

Jaunlaiku barbaru īslaicīgo „saimnēkošanu” šajā Ukrainas pilsētā, šķiet, vislabāk, visizsmīgāk raksturo uzraksts virs kāda stenda vietējā keramikas tehnikuma muzejā. Šai stendā aplūkojamas ārkārtīgi vērtīga Krievzemes, kiniešu un japāņu porcelāna veidojumu drumsas un lauskas. Agrāk muzejā bija eksponētas ļoti senas vāzes, tases, tām blakus bija redzami kausi, dekoratīvi šķīvji, bet hitlerieši to visu sadauzīja.

Uzraksts muzeja apmeklētājiem paskaidro: „Viena no fašistiskās „jaunās kārtības” detaļām”.

Mirgorodieši lepojas ar trim saviem novadniekiem, kas izpelnījušies augstāko apbalvojumu padomju zemē. Divi no tiem — lidotājs Fjodors Miņins un kājnieks Vladimirs Zarembo ir Padomju Savienības Varoņi, kas cēla dzimtas pilsētas slavu ar saviem varonīdarbiem Tēvijas kara kauju laukos,

bet trešā — vienkāršā meitene Paša Tarana, kas izpelnījusies Socialistiskā Darba Varones goda nosaukumu ar pašaieliedzīgiem pūliņiem pēckara gados.

Mirgorodas rajonā ir divas valsts saimniecības, kas plaši pazīstamas ne vien Ukrainā, bet visā Padomju Savienībā.

Pirmā no tām ir zirgu audzētava Dubrovkā, kuras Orlas rikšotāji ir vieni no labākajiem visā padomju zemē. Dubrovkā izaudzētie staltie, spēcīgie un ārkārtīgi straujie zirgi ļoti bieži kā pirmie sasniedz finišu zirgu skrīšanās sacīkstēs Maskavā.

Kas attiecas uz otru saimniecību, tad, iekams stāstīt par to, atļaujiet atgādināt kādu vietu Gogoļa grāmatā „Mirgoroda”. Atcerieties, tās otrā daļā „Stāstā par to, ka saiklidojis Ivans Ivanovičs ar Ivanu Nikiforoviču”, ne vienreiz vien pieminēta ruda cūka. Pererepenko, gribēdams iegūt no Dovgočehuna bisi, bez jebkādiem panākumiem piedāvāja viņam par to tieši šādu rudu cūku. Un, jāsaka, tā nebija nekāda mazā atlidzība, nemot vērā šīs rudās vai daglās Mirgorodas cūkas izcilās īpašības.

Šajā sakarībā valsts Mirgorodas šķirnes vaislas cūku audzētavas direktors Semjons Ivanovičs Nagoga, pie tam bez jebkādas ironijas, man paskaidroja:

— Jums jāzina, ka rudā cūka, ko aprakstījis Gogoliš ir padomju varas laikā izveidotās Mirgorodas speka cūku jaunās šķirnes ciltsmāte. Vai jūs gribat zināt, kādas ir tās vērtīgās īpašības? Šīs īpašības raksturo ļoti liela ātraudzība un spēja, sākot ar pavisam nelielu vecumu, uzkrāt savā organismā taukus. Devīnu desmit mēnešu vecumā Mirgorodas speka cūkas svars sasniedz simts piecdesmit — simts deviņdesmit kilogramu.

Šīs cūku audzētavas uzdevums ir organizēt vaislas lopu plašu ieviešanu kolchozu vaislas cūku fermās, kā arī iegūt augstvērtīgus tīršķirnes vaislas jaunlopus, kurus pēc tam nosūta uz dažādiem Padomju Ukrainas apgabaliem un citām brālīgajām republikām.

Mirgorodā ir Starosvetskas (tulkojumā Veclaiku) iela. Šajā nomaļes ieliņā, vienā no tās naminiem, kas piederēja Brovkoviem un nav saglabājis līdz mūsu dienām, mēdza apmeties Nikolajs Vasiljevičs Gogoliš, iebraucot Mirgorodā. Brovkovu ļaulāto pāri viņš vēlāk notēlēja savā darbā „Veclaiku mūžnieki”.

Pasākā Mirgoroda rīstīgi gatavojas nozīmīgajam marta dienām.

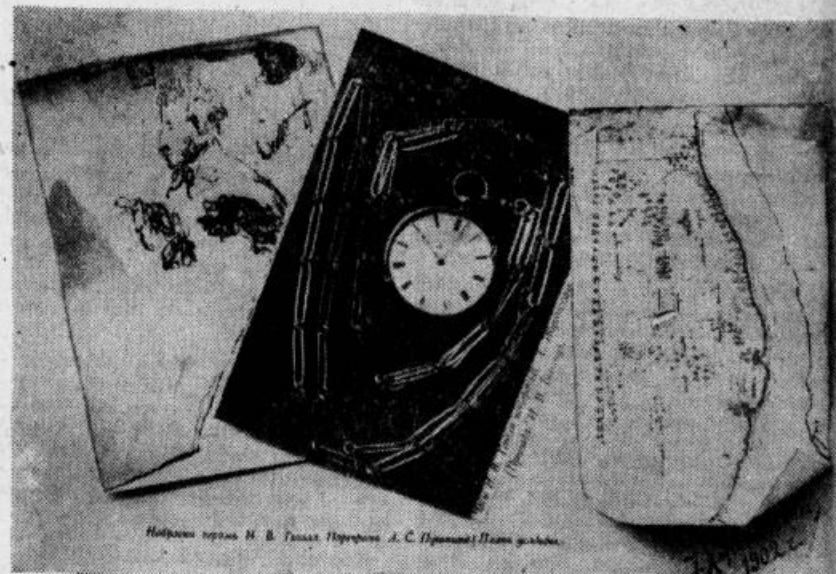
Visās bibliotēkās un skolās, darbaļaužu klubos noorganizētas izstādes, kas veltītas lielajam rakstniekam, kurš darījis tālu pazīstamu šo pilsētu gan ar Tarasa un Ostapa Bulbas dzīlo, dzīgo, dzimtajai zemei dāvēto mīlestību, gan ar Afanasija Ivanoviča un Pulcherijas Ivanovnas kļuso maigo apbūsojo pieķeršanos, gan ar dzēlīgo izsmieku par seklo, pliekano mietpilsomiskumu, trulumu un sīkmanību, kas Mirgorodā bija pilnos ziedos Dovgočehunu un Pererepenku kundzības laikā.

Klubos jasa lekcijas par Gogoli. Mācību iestādēs izsludināts konkurss, kura dalībnieki sacentīsies Gogoļa darbu daillasišanā.

Februārī Mirgorodā notiks Poltavas pedagogiskā institūta literatūras fakultātes izbraukuma sesija.

Vietējās mākslinieciskās pasdarbības pulciņu dalībnieki ļoti cītīgi gatavo Gogoļa darbu uzdevumus. Paies vēl nedaudz vairāk par mēnesi un mirgorodieši pulcēsies savā jaunajā, tikai nupat, šā gada janvārī, atklātaj kultūras namā. Pašķirsies uz abām pusēm tumšsarkanais samta aizkars, un uz skatuves atskanēs Gogoļa daļdarbu dzīli izteiksmīgie, nemirstīgie vārdi, un nāks viņa radītie tēli, no kuriem daudzi noskatīti šajā pilsētā un stāsta par tās pagātni.

Oļegs Moisejevs

Horlogu repoz N. B. Tausa Horlogu J. C. Pjotruševskis

Publicējam no Mirgorodas novadpētniecības muzeja atsūtītu uzņēmumu, kurā redzams zelta pulkstenis, ko Gogoliņ dāvinājis dzejnieks Zukovskis, un divi Gogoļa zīmējumi — Puškina portrets un muiza plāns. Pulkstenis pašbarbariski iznīcinājuši fašistiskie iebrucēji.

W. Nikolajeva-Bergina

Literāla piezīmes

Tagad arī Tunisijā

No Persijas līdz Sīrijas līcim izplešas zemes, kuru tukšsainis plāsums daba apveltījusi lielām bagātībām, bet kuru iedzīvotāji, trīskāršas — kapitalistiskās, feudālās un koloniālās — ekspluatācijas lūga nospiekti, iesēguši nepieredzētā postā un nabadzībā. Teherānā—Aleksandrijā—Bizertā — "strategiskais trīsstūris" — agresīvajiem imperialistiem un dividendes Vašingtonas, Londonas un Parīze, valkniekiem, ir dzimta zeme miermīlīgām un strādīgām tautām, kas līdz dibenam izdzērušas beztiesības un trūkuma rūgtu kausu, izdzērušas un šodien veirs negrib dzīvot pa vecam.

No šīm zemēm Tunisijā ar saviem 3 arpus miljoniem iedzīvotāju un 155 tūkstoš km² lielo platību ir viena no mazākajām. Bet fosfors un sudrabs, dzelzs un svins, ogle un nafta, ko slēpi sevī zemes dzīles, olīvu eļļa, citrusu un koka koki, un — ne pēdējā vietā — izcilais militārās stāvoklis Ziemeļāfrikas centrā pretim Itālijai, — jau pagājušajā gadsimtā pārvērtis šo koloniju par lielvalsti strādājošu. Otrā pasaules kara laikā par saimnieciskām Tunisijai uzmetās vācu hitleri, tad te parādījās amerikāņi, tagad tur atkal valda franču kolonizatori. Apspiedēji nāca un gāja, bet koloniālais jūgs neklāja vieglāks.

Kolonijas galvaspilsētā pabeigta it kā simboliska statuja, kuras pakājē franču zēns apmāca lasīšanai mazu tunisieši: Francija nes gaismu Tunisijai! Grūti iedomāties lielāku varzējiskumu. Tunisijā 84% bērnu ir analfabēti, valstī ar vairākiem miljoniem iedzīvotāju ir tikai 200 ārstu, 8 slimnīcas. Koloniā plosās epidēmijas, bads, bezdarbs. Tūties franču un amerikāņu kompaniju pelna te ir pasakaina...

Pēc kara Tunisijā ar sevišķu spēku uzliesmoja nacionālās atbrīvošanās kustība. Francijas valdība atbildēja ar manevriem, meklējot vienošanos ar buržuāzisko partiju "Neodesturs", 1950. gada beigās Parīzē pasludināja Tunisijas "iekšējās autonomijas" attīstības programmu, lai pēc gada cīnīti paskaidrotu, ka "okupācijas statusa" paliek, protams, negrozīts.

Sī divkosīgā spēle izraisīja sašutuma vētru valstī, kur pēdējos gados ar laivas ātrumu bija izaugusi spēcīga un organizēta demokrātiska kustība. To vada varonīgā Tunisijas kompartija. Sekojot Tunisijas komunistu aicinājumam, tunisieši uz franču izcīnījumu atbildēja ar 3 dienas ilgu ģenerālstreiku. "Neodesturs" līderi, kas bija iegājuši Tunisijas "valdībā", nolēma griezties pēc palīdzības ANO. Rezultātu, protams, nebija. Tunisijas-Francijas konflikta izskatīšanu noraidīja kā... iekšējais Francijas iekšējais lietas, — tā franču un amerikāņu kolonizatori parādīja savas kopīgās frontes atbaidošo fasādi. Tomēr jau nākošajā dienā 15 Azijas un arābu valstu pārstāvjū ANO paziņoja, ka atbaidīs Tunisijas sūdzību. Imperialisti, kas mēdz lepoties ar humanismu un kultūru, izrādījās piespiesti pie sienas.

Vieni reaģēja, kā parasti, ar teroru un asinīm.

Naktī uz 18. janvāri franču varas organi apcietināja visu Tunisijas politisko partiju līderus — kopā 2000 cilvēku, pakļaujot sevišķām represijām kompartijas un miera kustības vadītājus, ievēda apdenkuma stāvokli.

Uz šo nedzirdēto provocāciju Tunisijas tauta atbildēja ar otru ģenerālstreiku, kas pārauga brunotās sadursmēs ar franču žandarmeriju. Tunisijas zemī slācīja patriotu asinis. Vāji apbrunotie patrioti parādīja tādū varonību, ka piespieda bēgt franču žandarmus un karaspēku.

Tad franču administrācija pieprasīja pastiprinājumus. Uz Tunisiju devās 2 kājnieku divīzijas, stipri flotes un aviācijas spēki, Franču karaspēks sāka asinainu izrēķināšanu ar Tunisijas patriotiem. Franču reaktīvās lidmašīnas dienu un nakti apšauda Tunisijas pilsētas, flote bombardē piekrasti.

Beizvēlīgajiem tautas apspiedējiem neizdodas salauzt varonīgo tunisiešu pretestību. Sekojot Tunisijas nacionālās frontes aicinājumam, iedzīvotāji atbildēja kolonizatoru teroram ar trešo ģenerālstreiku — 1. februārī, kas pārvērties par grandiozu apspiestās tautas demonstrāciju. Visā valstī aug apņemšanās nepakļauties imperialistu varai. Visplašākie tautas slāņi apvienojās Tunisijas kompartijas vadītājo nacionālajā frontē, saprotot, ka izšķirošajā brīdī pats galvenais ir cieša vienotība un nelokāma vadība.

Tunisijas patriotu varonīgo cīņu visiem spēkiem atbalsta Francijas demokrātiskie spēki. Taj ar kvēlām simpatijām seko visas Āzijas, Āfrikas un arābu valstis, to ansveic visas pasaules progresīvie cilvēki.

Tunisijas notikumi ar jaunu spēku rāda, cik nepielūdzami ir vēstures likumi. Brūk imperialisma periferija Āzijā, Tuvojos Austrumos, Ziemeļāfrikā... Aizvien spēcīgāk un neatlaidīgāk apspiestās koloniju tautas ņev ļauj celt uz brīvību, ļaucot imperialistu tumsos nodomus.

BALTĪJAS FLOTES TEATRS RĪGĀ

Malējos attēlos: Flotes teatra jaunie aktieri N. Roščina (Poja) un G. Gladkichs (Pēteris) "Sikpilsonu" inscenējumā. Vidējā attēlā: "Vinas draugi" uzveduma 6. aina

2. februārī ar Gorkija lugas "Sikpilsoni" uzvedumu sāka sayas viesizrādes Rīgā Baltijas flotes teatris, kas Padomju Latvijas galvaspilsētā ieradies pirmo reizi.

Baltijas jūrnīeku teatris pastāv jau sešto gadu. Šajā laikā posmā tas prātīgi iegūti lielu autoritāti skatītāju vidū ar savu teicamo repertuāru, ar tēlotāju meistarības augsto līmeni un saliedēto ansambli izrādēs.

Rīgā teatris parādīs četrus uzvedumus — M. Gorkija lugu "Sikpilsoni", A. Steina "Admirāla karogs", V. Lāča romāna "Zveinieka dēls" dramatisējumu un V. Rozova lugu "Vinas draugi". A. Steina luga "Admirāla karogs", kuras autoram par to piešķirta Staļina

premiļa, stāsta par admirāla Fjodora Fjodoroviča Ušakova — izcilā krievu flotes vadona, Suvorova laika biedra un līdzgaitnieka dzīvi un darbību.

Šajā izrādē piedalās viss teatra radošais kolektīvs. Galvenās lomas tēlo Latvijas PSR Nopelniem bagātais mākslinieks M. Zinovjevs, aktieri G. Carevs, A. Beresneva, A. Samolovs, N. Terechovs, J. Krilova, S. Antipovs u. c. Lugu inscenējis Latvijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks A. Lakšins.

Ar lugu "Sikpilsoni" un "Vinas draugi" izrādēm teatris ievadīs Latvijas PSR jauno mākslinieku republikāniskās skates otro posmu. Šajās izrādēs

piedalās lielāko tiesu teatra jaunie aktieri — G. Gladkichs, M. Svirina, N. Roščina, J. Krilova, K. Belova, K. Nikolajevs u. c. Skatuvišķo ietēru lugu "Admirāla karogs", "Sikpilsoni", "Vinas draugi" uzvedumiem veidojusi skates dalībniece, jaunā dekoratore T. Afanasjeva.

Latvijas teatra biedrība Rīgā organizē teatra izrāžu apspriešanu un tā jauno mākslinieku sastapšanos ar Padomju Latvijas galvaspilsētas jaunajiem aktieriem.

Baltijas flotes teatris viesosies Rīgā, Apgabala virsnieku namā, līdz 10. februārim un šajā laikā spridī sniegs desmit izrādes.

Kino tēlojums par kolchozu miljonāru

Rīgas kinostudija izlaidusi dokumentālu pilnmetraža filmu "Pa jaunām ceļiem", kurā notēlota kolchoza miljonāra "Lāčplēšis" dzīve.

Scenarija autoram N. Nagornijam, režisoram J. Sapīro un operatoram V. Māsam izdevies filmā labi atklāt, kā Latvijas lauksaimniecībā ar kolchozu iekārtas uzvaru, ar sīko kolchozu apvienošanu lauku darbaļaužu dzīve mainījies pašos pamatos. Kino tēlojumā redzama ne vien kolchoza miljonāra daudzdzīvotāju saimniecība, augstvērtīgas tehnikas ieviešana, bet — galvenais — parādīti cilvēki, kuru apzinīgais darbs devis tik lielus un bagātus panākumus.

Filmas darbība sākas 1951. gada pavasarī, kad notikusi sīko kolchozu apvienošana. "Lāčplēša" laudim darbā palīdz citu brālīgo republiku kolchozu pieredze. Augustu ražu sasniegšanai kļuvusi nepieciešama laboratorija, kur ar jaunākajiem zinātnes atradumiem iepazīstas, mēģinājumus un pētījumus veic kolchoza darba pirmirndnieki. Skatītājiem parādīta agrotehnisko kursu, norise: tajos jaunatne apgūst zināšanas dažādos lauksaimniecības jautājumos. Tālākie kadri liecina par teorijas praktisko pielietojšanu: pavasarī kolchoznieki sagatavo granu lētos mākslīgos mēslus, kas ievērojami palielina ražas. "Lāčplēši" izsēji jarovizētus un kodinātus graudus. Katrai kultūrai kolchoznieki meklē vispiemērotāko augsni, visizdevīgākos augsšanas apstākļus.

Priekšzīmīgi kolchoza nostādīta lopbarības sagāde: mehāniski sasmalcināta vērtīgu zāļu masu un novieto skābarības tornī. Virkne citu pasākumu liecina, ka "Lāčplēši" šim jautājumam pievērš sevišķu uzmanību. Labās ganiības izlaistas kolchoza slaucamās govīs, jaunoji atdalīti sevišķās vasarās notēnās. Tālu pāri rajona robežām pazīstama "Lāčplēša" zirgu ferma. Strauji aug cūkkopība — katra vaislas

cūka caurmērā dod kolchozam 20 ei-vēnu gadā. Putnu fermā 2500 putnu. Filmā parādīts, kā ar saprātīgu rīcību var gūt ienākumus visās nozarēs un ka kolchoza saimniecībā nav neviena "sīka jautājuma". Piemēram: lauki tikko novākti, vārpas pionieri salasījuši, bet vēl paliek pa neuzietaj; vārpai, pa izbīrušam graudam. "Lāčplēša" putnu ferma izbrauc ganībās — speciālos būros uz divričiem zirgi aizvelk uz nokopto tīrumu balto vistu saimes. Ar šādu putnu ganīšanu kolchozs ietaupījis 1500 kilogramu labības. Ienesīga kolchozam "Lāčplēšis" arī sudrabslapu ferma.

Filma aizved skatītāju pie kolchoza celtniekiem — uzbūvēta jauna kūts 125 govīm, jauns stallis zirgiem, putnu ferma, izremontēta kūts jaunojiem.

Kolchoznieku pašapziņošanās darbs dod augstas ražas, jo viņi gājuši roku rokā ar padomju zinātniekiem, rūpējoties par augsni, par labu sēklu, par sējumu kopšanu. Dienā, kad izsniedz avansu par izstrādes dienām, pa ceļiem aizbrauc smagi piekrauti vāzumi; Zema Klāsons ar savu meitu sanēmušas turpat divas tonnas labības; komjaunietis Jankovskis aicinājis talkā biedrus izkraut smago labības vāzumu.

Viena no pirmajām kolchoza iestāžu-sies Elza Ozola. Viena jau septiņu gadu vecumā sākusi strādāt pie būdiem, — tāpat kā visi kalpu bērni. 1940. gadā padomju vasa Ozolai piešķīra 10 hektārus zemes, bet to atkal atņēma fašistiskie iebrucēji. Pēc kara zemi at-guvusi, Ozola kļuva par kolektīvā dar-ba — kolchoza dibināšanas iniciatoru. Filmā redzama brīdis, patš avarīgākais kādreizējais budžu izkalpinātās slievie-tes dzīve: viņu uzņem bolševiku partija.

Filmā izdevies labi parādīt, kā mūsu kolchozu laudis savstarpēji dalās darba pieredzē. Slaucējas brauc uz cita rājo-na kolchozu — pirmirndnieku, kur viņas sagaida kā mīlus viesus. Bruno-

jušās jaunām zināšanām, viņas atgrie-žas "Lāčplēši". Loti svarīgi arī tie kadri, kur parādīta mūsu ievērojamāko zinātnes darbinieku, akademiķu sadarbība ar kolchoza laudīm. Padomju zi-nātne kalpo tautai, darbaļaudis prot cienīt padomju zinātnes darbiniekus.

Kā labs organizators un vērīgs saim-nieks filmā raksturots kolchoza priekš-sēdētāis Edgars Kauliņš.

Atmiņā paliek vecais kolchoznieks Juris Krauze — mēs viņu redzam līdz-s jaunajiem agrotehniskajos kur-sos, eksaminējoties, strādājot laborato-rijā, rīkojoties dārzā un ar pirmo zeme-nu grozu soļojot uz kolchoza bērnu dārzu, kur to sagaida kolchoznieku jaunāka paaudze.

Par kolchoza "Lāčplēsi" lieliskajiem cilvēkiem autoriem vajadzēja stāstīt vēl vairāk, daudz no tiem tikai pie-miņēti, parādīti garāmetoj, kas jāpie-skaita filmas trūkumiem. Ar kolchoz-nieku kulturas dzīves panākumiem au-tori pievērsuši pārāk mazu uzmanību, ja neskaita muzikālo ievījumu — A. Skultes komponēto kolchoznieku dziesmu (Andreja Baloža teksts).

Šāda veida pilnmetraža filma par vienu kolchozu republikā radīta pirmo reizi. Autori samērā sekmīgi atrisinā-juši grūto un atbildīgo uzdevumu. Fil-mu var noskatīties ar neatslābstošu intere-si, skatītājus aizrauj stāsts par kolchoza jaunās dzīves veidošanos.

Daudzi filmās "Pa jaunām ceļiem" kadri parāda Latvijas lielākās upes Daugavas skaistās ainavas, valdzina arī A. Skultes un I. Kalniņa filmai komponēta melodiskā muzika.

Šī dokumentālā filma ir Rīgas stu-dijas krietns panākums. Ar intere-si to skatīsies pilsētās, bet sevišķi kol-chozos, kur tā kolchoznieku mudinās ar vēl lielāku deģsmi celt jauno dzīvi, nostāties jo drīz vienā rindā ar tādēim kolchoziem kā "Lāčplēšis".

Z. Jevzoviča

Šonedēļ

Šodien Filharmonijas koncertzālē vijolnieces Lidas Rubenes koncerts. Pie klavierēm V. Cirule. Sākums plkst. 20.

4. februārī Latvijas Padomju mākslinieku savienībā gleznotāju sekcijas sanāksme, Sīdru izstādes iztirzāšana. Sākums plkst. 19.

6. februārī Latvijas Padomju mākslinieku savienībā tēlnieku sekcijas sanāksme. Sīdru izstādes iztirzāšana. Sākums plkst. 17.

Latvijas Padomju rakstnieku savienībā dramaturģijas sekcijas un Lat-vijas Padomju komponistu savienības operas komisijas kopīga sēde. Iztirzās muzikālo komediju "Cimlanskas vilni". Muzikāls autors Latvijas PSR Nopelniem bagātais mākslas darbinieks Anatolijs Liepiņš, L. Gureviča librets. O. Fade-jevas deģas. Sākums plkst. 18.

Latvijas Padomju rakstnieku sa-vienībā tulkotāju sekcijas sanāksme. K. Pričardes romāna "Devināsmītie gadi" tulkojuma apspriešana. Tulkotājs A. Antons. Redaktore L. Rūmniece. Re-ferente D. Avotina. Sākums plkst. 19.

Latvijas Padomju rakstnieku sa-vienībā krievu tulkotāju sekcijas sa-nāksme. Apspriedīs P. Toperas rakstu "Par dažiem mākslinieciskā tulkojuma principiem". (Novij Mir' 1952. gada 1. num.). Sākums plkst. 19.

"Cinas" zālē vakars, veltīts jau-najiem māksliniekiem, kas piedalās Fil-harmonijas rīkotojos jauno mākslinie-ku skates koncertos. P. Smilgas ievad-vārdi. Koncerts. Sākums plkst. 20.

Filharmonijas koncertzālē Armen-ijas PSR Nopelniem bagātā kolektīva — Komitasa vārdā nosauktā kvarteta — koncerts. Sākums plkst. 20.30.

7. februārī Latvijas Padomju rakst-nieku savienībā deģas sekcijas sanāk-sme. Iztirzās J. Vanaga deģu krājumu "Sudraba slīdes". Referenti V. Meli-novskis un I. Muiznieks. Sākums plkst. 19.

Latvijas Padomju mākslinieku sa-vienībā teatra dekoratoru un noformē-tāju sekcijas sanāksme. Sākums plkst. 19.

7. un 8. februārī Filharmonijas kon-certzālē PSRS Tautas mākslinieces, Staļina premijas laureates Marina La-dimina koncerts. Sākums plkst. 20.

8. februārī ZA Etnografijas un folk-loras institūtā, M. Kalēju ielā 10/12, diskusija par prof. J. A. Jansona pētī-jumu "Darbaļaužu daile latviešu tautas dziesmās". Ar pētījumu un recenzijām var iepazīties institūtā ik dienas no plkst. 15 līdz 19. Diskusijas sākums plkst. 15.

Latvijas Padomju mākslinieku sa-vienībā grafiku sekcijas sanāksme. Sākums plkst. 18.

Rīgas kinostudijā, Skolas ielā 3-a, Rakstnieku savienības kinokomisijas un Rīgas kinostudijas radošo darbinieku sekcijas kopēja sanāksme. Lēkcija par VK(b)P CK vēsturiskajiem lēmumiem ideoloģijas jautājumos. Sākums plkst. 19.

9. februārī Filharmonijas koncertzālē Maskavas Valsts estrādes mākslinieku koncerts ar Michaila Garkova piedāli-šanos. Sākums plkst. 20.30.

Lasītāju vēstules

NOVĀRTĀ ATSTĀTS JAUTĀJUMS

Padomju varas laikā Latvijas pilsētās un laukos pacēlušies daudzi jauni stalti dzīvojamie nami, skolas, klubi, slimnīcas, mazbērnu novietnes, bērnu dārzi utt. Tas viss cēlts uz gadu gadiem, tā jo spilgti apliecinot komunistiskās partijas un padomju valdības lielo gādību par darbaļaudīm, par viņu vajadzību apmierināšanu visdažādākajās dzīves nozarēs.

Tāču ar nožēlu jākonstatē, ka mūsu republikas jaunceltnēs vēl maz pielie-to skulpturālus, gleznieciskus, kerami-skus izrotājumus. Tā, piemēram, vienā no daudzajām jaunceltnēm Rīgā, dzī-vojamā namā Lēpina ielā 66, nemaz ne-redz padomju laikmeta celtnēi atbilsto-šus ornamentālus izrotājumus, kaut gan daudzās vietās tie ļoti labi iederētos. Nav nekādu izrotājumu arī jaunūcelta-jai staltajai 13. vidusskola ēkai Sverd-lova ielā. Var minēt vēl daudz tādu piemēru.

Šāds stāvoklis izskaidrojams ar to, ka republikas Arhitektūras pārvaldē, tāpat Būvmateriālu rūpniecības mi-nistrijai, Komunalās saimniecības mi-nistrijai, kā arī Rīgas pilsētas izpildko-mitejas vadošajiem darbiniekiem, kas pārzina un vada attiecīgo nozari, nav pienācīgas nopietnās pieejas šajā jau-tājumā.

Visu minēto resoru vadītājiem un at-bildīgajiem darbiniekiem var ieteikt, lai viņi nem par paraugu Maskavu, Leningradu un citas padomju zemes pilsētas, kur dzīvojamie nami, skolas un pārējās jaunceltnes gūst skaistu ar-chitektonisku izveidojumu. Bieži vien tās izgreznotas ar kolonnām. Kolonu kapiteļus rotā dažādi ornamentī, emble-mas. Eku fasādes izdaiļotas cilpiem, to izrotājumā svarīga vieta arī skulptu-rām.

Necik labāks nav stāvoklis Rīgā jaun-celtnu telpu iekšējās izrotāšanas jau-tājumā. Bet padomju cilvēkam arī šajā ziņā šodien ir lielas prasības, un ar katru dienu tās kļūst augstākas. Viņš neapmierināts atklāj dažādos trūkumus, ar kuriem vēl nākas sadurties telpu iekšējā apdarē, un asi vērsās pret bezgaumīgiem, bezsaturīgiem izrotā-jumiem. Sevišķi bieži ar tādēim nākas sadurties pēc kara izremontē-tajās ēkās, sākot ar kāmū telpu un beidzot ar ikvienu dzīvokli, klasi, bērnu dārzā istabā utt. Tas ne-skaidrojams vienāzī tādējs, ka re-montdarbus veic bez attiecīgiem iepriekš atspīrinātiem metiem, jo negribētos ticēt, ka par atkrast kādu padomju ar-chitektu, kas būtu ar mieru atspīrināt metus daudziem remontdarbiem taga-dējā veidā. Rīgas pilsētas Dzīvokļu pār-valdes priekšnieks B. Čakars acīm red-zot veltī maz uzmanības šim jautā-jumam, pavisam maz par to interesējas arī rajonu remontkantorū vadītāji, ku-ru tiešā pārzinā norit minētie darbi.

Kā pie mums pielieto skulpturas?

Te vispirms jāatzīmē, ka ļoti ieprie-cināšs fakts ir tas, ka daudz dažādū skulpturu novietots piemērotās vietās gar mūsu republikas lielākajām satik-smes maģistrālēm. Turpatiem Rīgas par-kos un dārzos, tāpat jaunceltnēs skulp-turām nav vēl ierādīta pienācīgā vieta.

Neapmierinošā stāvoklī ir arī monu-mentālās glezniecība. Tikai retos gadī-jumos attiecīgo uzņēmumu un iestāžu vadītāji rūpējas par to, lai dar-ba vietu klubos, sarkano stūrišos, kino-teatru, staciū, bērnu dārzū, skolu u. c. telpas būtu izrotātas monumentālās glez-niecības krietniem paraugiem.

Pēdējo gadu laikā teicams monumen-tālās glezniecības sasniegums mūsu republikā ir Birzū sanatorijas izdaiļo-šana. Jājaūtā, kāpēc tamlīdzīgu darbu nevar veikt arī citur?

Monumentālās glezniecības attīstība lielā mērā atkarīga no pasūtījumiem. Tagad radies tāds stāvoklis, ka glezno-tāji kas pēdējos gados beigusi Mākslas akademiū, kur gatavojušies darbam monumentālās glezniecības laukā aiz-vien vairāk pievērsās citām nozarēm un nestrādā savā specialitātē. Šāda mē-rādība nav normāla, jo vairāk tāpēc, ka monumentālās glezniecības laukā daudz kas darāms.

Patlaban cel Rīgas jauno viesnīcu, Gribētos novēlēt celtniecības vadītā-jiem un atbildīgajiem darbiniekiem, lai viņi jau laikus sīki un rūpīgi iz-domātu un izplānotu, kur un kādus iz-daiļošanas darbus vajadzēs veikt, iz-mantojot skulpturālus veidojumus, ke-ramiku, vitražas un glezniecību. Citādi visu nāksies darīt steigā, kas var vie-nīgi sarežģīt tālāko darbu norisi un pazeminti to kvalitāti.

Vispār nepieciešams noorganizēt un turpmāk praktizēt architektu, gleznotāju un tēlnieku saskānotu darbu, lai minē-tos jautājumus vienmēr varētu atrī-sināt mērķtiecīgi.

I. Komrass,

Mākslas akadēmijas students